

КОРИСНІ ПОРАДИ

Ці словесні мнемонічні фрази полегшать запам'ятовування класифікації приголосних звуків:

«Ми ВиНи.Ли РіЙ»	— сонорні приголосні.
«Буде ГоЖе ГеДЗю у ДЖаЗі»	— дзвінки приголосні.
«Усе Це КаФе «ПТАХ і ЧаШа» «Хоч ФоКуС — Це ШеПіТ» «ПаП ХоЧе ФіСТаШКу»	— глухі приголосні.
«МаВПа БуФ»	— губні приголосні.
«Щ(ШЧ)е їЖДЖу»	— шиплячі приголосні.
«У СоЩі і ДЗиЗі»	— свистячі приголосні.
«Де Ти З'їСи Ці ЛиНи»	— зубні приголосні.
«Де Ти З'ї[Йі]Си Ці ЛиНи, ДЗиРе?»	— м'які приголосні (у відповідних позиціях).

ПРОКАЧАЙ МІЗКИ!

Графіка. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв

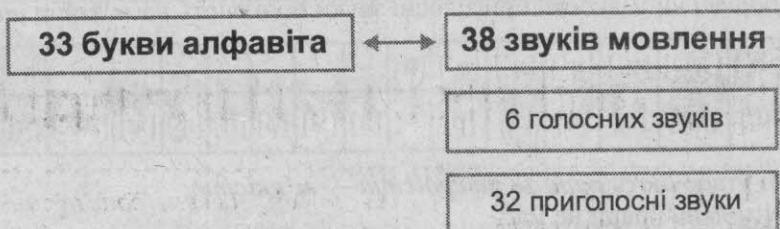
Графіка (від грец. *grapho* — пишу, креслю, малюю)

— розділ мовознавства, що вивчає систему умовних знаків для передачі звуків на письмі.

Звуки мовлення ми вимовляємо й чуємо, а букви читаємо й пишемо. Звуки на письмі позначають буквами (літерами). Буква — це графічний знак. Крім букв, існують ще такі графічні знаки: апостроф, дефіс, знак наголосу, знак переносу та розділові знаки (крапка, кома, тире, двокрапка тощо).

Сукупність букв, розміщених в усталеному для певної мови порядку, становить **алфавіт** (азбуку, абетку). Сучасний український алфавіт складається із **33 букв**, кожна з яких має своє місце, форму (буває великою та малою, писаною і друкованою) та назву; з них 32 літери передають на письмі 38 звуків, а **Ь** (знак м'якшення) позначає м'якість приголосних на письмі.

Кількість букв і звуків в українській мові

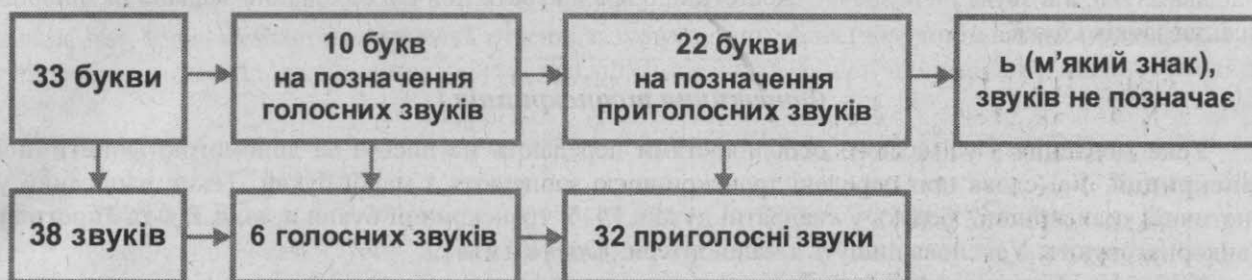

Український алфавіт

А а	Б б	В в	Г г	Ґ ґ	Д д	Е е
Є є	Ж ж	З з	И и	І і	Ї ї	Й й
К к	Л л	М м	Н н	О о	П п	Р р
С с	Т т	У у	Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч
Ш ш	Щ щ	Ь ь	Ю ю	Я я		

Співвідношення звуків і букв

Більшість букв українського алфавіту позначають один звук: *бал* [бал]. Проте такої відповідності може й не бути.

Букви	Що позначають
я, ю, є	1. Один звук [а], [у], [е] та м'якість (напівпом'якшеність) попереднього приголосного (коли стоять після букви на позначення приголосного): <i>лялька</i> [л'ал'ка]. 2. Два звуки [й а], [й у], [й е] (коли стоять на початку слова, а також після букви на позначення голосного, букви й, апострофа чи знака м'якшення): <i>яшма</i> [йашма], <i>юрта</i> [йурта], <i>єдиний</i> [йе"діни"й], <i>м'ята</i> [мй'ата], <i>бур'ян</i> [бурй'ан].
ї	Два звуки [й і]: <i>їхати</i> [йіхати].
дж, дз	1. Злиті звуки [дж], [дз]: <i>джинси</i> [джінси], <i>дзбан</i> [дзбан]. 2. Окремі звуки [д] і [ж], [д] і [з] (коли [д] належить до префікса, а [ж], [з] — до кореня): <i>підживити</i> [п'іджи"віти].
ь (знак м'якшення)	М'якість попереднього приголосного: <i>ненька</i> [нén'ка], <i>олень</i> [о"ле"н'], <i>льон</i> [л'он]. Жодних звуків не позначає.
щ	Два звуки [ш ч]: <i>щастя</i> [шч'ас'т'а].
г, ґ	Літера г позначає звук [г]: <i>груша</i> [гру"ша], <i>грати</i> [грат'и], а літера ґ — звук [г]: <i>грунт</i> [грунт], <i>ганок</i> [ганок], <i>грати</i> [грат'и].
Подвоєні літери (тт, жж, нн, лл, сс тощо)	Один подовжений приголосний: <i>ста</i> [т':]я, <i>збі</i> [ж':]я, <i>оса</i> [н':]а, <i>рі</i> [л':]я, <i>па</i> [с':]я.

КОРИСНІ ПОРАДИ

я → [а] лялька, ряска, сяду [йа] м'ята, яма, киянин	щ → [шч] щавель, дощ, проща
є → [е] синє, осіннє, раннє [йе] Європа, Євген, своє	дж → [дж] джем, джинси, Джек [дж] підживити, віджати
ю → [у] люк, нюх, гюрза [йу] юрта, п'ю, Юхим	дз → [дз] дзиґа, дзвін, дзбан [дз] відзимувати, підзол
ї → [йі] їжа, ївга, солов'ї, з'їсти	ь — день, дзенькіт, більший

Оскільки повної відповідності між звуками і буквами немає, кількість звуків і букв у слові може не збігатися. Наприклад, у слові *яма* звуків більше, ніж букв: *яма* [йама] — 3 б., 4 зв., оскільки буква *я* на початку слова позначає два звуки [йа]; у слові *лінь* звуків менше, ніж букв: *лінь* [л'ін'] — 4 б., 3 зв., оскільки знак м'якшення звука не позначає; у слові *щука* звуків більше, ніж букв: *щука* [шчу"ка] —

4 б., 5 зв., оскільки буква **щ** позначає два звуки; у слові *прання* звуків менше, ніж букв: *прання* [пран'а] — 6 б., 5 зв., оскільки буквосполучення **ни** позначає один подовжений звук [н':]; б) у слові *ємність* однакова кількість букв і звуків: *ємність* [й'ємн'іс'т'] — 7 б., 7 зв., оскільки буква **є** на початку слова позначає два звуки, а **ь** звука не позначає. Це потрібно враховувати під час виконання завдань на співвідношення звуків і букв.

Фонетична транскрипція

Усне мовлення з усіма його особливостями передають на письмі за допомогою **фонетичної транскрипції**. Усі слова при передачі транскрипцією записують з малої букви. Текст, записаний у фонетичній транскрипції, беруть у квадратні дужки []. У транскрипції букви **я, ю, є, ї, ь** та **апостроф** не використовують. Усі слова пишуть з малої літери: *Київ* [кй'йв].

У фонетичній транскрипції, крім букв на позначення звуків, використовують також діакритичні знаки:

['] — позначає наголос: *будинок* [будй'нок];

['] — позначає м'якість приголосного: *доля* [д'ол'а];

['] — позначає напівпом'якшені приголосні: *вікно* [в'ікн'о];

[:] — позначає подовжений звук: *знання* [знан':а];

[~] — позначає зливу вимову звуків [дж], [дз], [дз']: *джем* [джем]; *дзига* [дзіга], *гедзь* [гедз'].

[e''], [и''], [о''] — позначають вимову ненаголошених звуків, наближену до інших звуків: *весна* [ве''сна], *тривога* [три''вога], *кожух* [ко''жух].

ЧАС ВПРАВЛЯТИСЬ!

ВПРАВА 1. Підкресліть слова, у яких звуків більше, ніж букв.

Під'їзд, мати, береза, рима, шерсть, брат, ясність, мило, яшма, пюре, ялина, миша, трясовина, нянька, життя, поїзд, джем, серпень, риба, ранок ємний, юрба, рюмсати, бренькіт, приємний, навмання, морквяний, ясний, рутвяний, гульба, порядок, вільний, бязь, мотуззя, Поділля, совість, духмянний, юний, бюро, пюре, крамниця, їжа, дощ.

Увага! 1) у слові *яшма* звуків більше, ніж букв: *яшма* [йашма] — 4 б., 5 зв., адже буква **я** на початку слова позначає два звуки [йа]; 2) у словах *їжа* та *дощ* звуків більше, ніж букв: *їжа* [й'їжа] — 3 б., 4 зв.; *дощ* [дошч] — 3 б., 4 зв., оскільки букви **ї** та **щ** завжди позначають два звуки; 3) у слові *джем* звуків менше, ніж букв: *джем* [джем] — 4 б., 3 зв., оскільки буквосполучення **дж** позначає один злитий звук [дж]; 4) у слові *бязь* звуків менше, ніж букв: *бязь* [б'аз'] — 4 б., 3 зв., оскільки буква **я** після приголосного позначає один звук [а], а знак м'якшення звука не позначає; 5) у слові *знання* звуків менше, ніж букв: *знання* [знан':а] — 6 б., 5 зв., оскільки буквосполучення **ни** позначає один подовжений звук [н':]; 6) у слові *ясність* однакова кількість букв і звуків: *ясність* [йас'н'іс'т'] — 7 б., 7 зв., оскільки буква **я** на початку слова позначає два звуки, а **ь** звука не позначає.

ВПРАВА 2. Підкресліть слова, у яких звуків менше, ніж букв.

Пюпітр, смоква, фарба, мільярд, лєш, сором, колосся, навмання, черепиця, привіт, бджола, міл'йон, матрос, квартет, притулок, рабин, льон, фіранка, вікно, кар'єра, покрівля, вата, пензлик, дашок, пишу, пуп'янок, пень, полярник, явір, команда, день, плетінь, селянин, полум'я, м'яч, черв'як, біологія, курінь, кінь, більмо.

Увага! Звуків менше, ніж букв, у слові *лєш* [л':еш] — 4 б., 3 зв., оскільки **лл** позначає подовжений звук [л':].

ВПРАВА 3. Підкресліть слова, у яких однакова кількість букв і звуків.

Привіт, ненька, щодня, полька, ковила, льодяник, місячник, молитва, ночви, шука, прашур, ікло, щур, щирість, ікра, коло, утіття, щиголь, риба, їзда, їстівний, житло, дзвін, зоря, тесляр, довіра, людина, бюро, льон, йорж, буряк, борщ, уряд, явір, граб, синє, пюре, доля, ліс, лялька, узбережжя, надземний, учень, читач, ялинонька.

Увага! Однакова кількість звуків у словах *ялинонька* [йали'нон'ка] — 9 б., 9 зв., оскільки буква **я** на початку слова позначає два звуки, а **ь** не позначає жодного звука; *щиголь* [шчй'гол'] — 6 б., 6 зв., оскільки буква **щ** позначає два звуки, а **ь** не позначає жодного звука.

ВПРАВА 4. Підкресліть слова, у яких є лише тверді приголосні звуки.

Житній, єретик, соловей, зранку, Дунай, коліно, екзотика, напруга, спека, булка, етнос, робота, гуля, ескіз, новела, полюс, довжина, фасон, порожній, прем'єр, депо, лебідь, літопис, живопис, сторон-

ній, порада, січень, голос, рельєф, дружній, гобелен, зозуля, з'єднання, летіє, мрія, етап, префікс, баскетбол, В'єтнам, четвірка, зображення, момент.

ВПРАВА 5. Підкресліть слова, у яких є лише м'які (пом'якшені) приголосні звуки.

Тополя, рядно, зілля, земля, мідь, оцінка, сіль, військо, колосся, партія, голубінь, ліс, мряка, ув'язнення, ніж, Ялта, кількість, святковий, ніченька, зустріч, кінь, лінія, яблуко, Львів, ніжність, досє, ви-рошують, сірість, хід, свято, кутя, юність, ювелір, Ляля, юрта, фініш, цяця, фільтр, люляє, Люся, ряд, полум'я.

Увага! Слід підкреслити слово *ясність*, оскільки [с] перед м'якими [н'] та [т'] уподібнюється і стає м'яким: [йáс'н'іс'т'], а [й] завжди м'який.

ВПРАВА 6. Підкресліть слова, у яких є лише дзвінки й сонорні приголосні звуки.

Дзига, кошик, казка, грім, доля, горобина, жолудь, дід, стремено, щастя, домра, линути, плин, жаба, слово, кошик, лебідь, листя, цвях, ніготь, вокзал, життя, фарба, зозуля, брязкіт, корова, грім, бе-реза, ліра, м'яч, ландо, парта, ярмо, метро, дощ, перо, гніт, межа, дорога, ніч, сосна, цирк, ягода, куш, плащ, голос, явір, пісок, боротьба.

Увага! Слід пам'ятати, що в українській мові глухі приголосні перед дзвінками одзвінчуються, тому слід підкресли-ти слова на зразок *вокзал* [вогзál] — усі приголосні дзвінки й сонорні.

ВПРАВА 7. Підкресліть слова, у яких є лише глухі приголосні звуки.

Вітер, сон, листя, суша, жолудь, береза, зірка, кішка, мова, холод, кістка, місто, соха, школа, сес-тра, посох, соловей, шофер, піт, роман, вересень, комод, пісок, лев, грім, озеро, завод, порох, Полісся, вода, гроза, поема, кіно, робота, спека, пастух, хрущ, барабан, трава, слава, шість, радість, пакет, доба, зона, жінка, опік, чаша, слон, поет, суд, кіт, сік.

Увага! Слід пам'ятати, що в українській мові дзвінки приголосні в кінці слова не оглушуються, тому не слід підкрес-лювати слова на кшталт *суд* [суд].

ВПРАВА 8. Підкресліть слова, у яких букви я, ю, є позначають два звуки.

Юрба, юшка, мовленнєвий, ряжанка, рядно, ємний, єство, поезія, яблуко, тюрма, в'язниця, пря-мо, насіннєвий, рядок, яма, ряст, дядько, юнкор, Юрій, ячмінь, тюлька, життєвий, синє, тюль, Європа, ювілей, варення, сім'я, ялинка, місяць, ключка, східна, злюка, яєчня, солянка, колосся, кювет, плюс, вим'я, єфрейтор, ювелір, нюхати, брюки, під'юджувати, лляний.

ВПРАВА 9. Підкресліть слова, у яких букви я, ю, є позначають один звук.

Шукання, східна, ялина, духмянний, арф'яр, євро, черв'як, медвяний, рутвяний, бляха, гілля, су-ддя, мотуззя, Євразія, кар'єр, ярмо, рюмсати, трюм, крапля, Єреван, єфрейтор, Юда, Люм'єр, ювелір, помістя, ключ, клямка, матір'ю, вим'я, яєчня, стайня, ячмінь, сюрреалізм, Єрусалим, юка, збіжжя, нюх, брюки, Єрихон, Ямайка.

ВПРАВА 10. Підкресліть слова, у яких буквосполучення дз, дж позначають один звук.

Віджити, віддзвонити, дзьоб, відзначити, джерело, роздати, піджати, дзенькіт, дзвінок, підзем-ний, віддзеркалення, джентльмен, гудзик, підземелля, дослідження, дзеркало, бджола, дзюрчати, над-звуковий, передзбиральний, відзвучати, воджу, джунглі, відзначатися, віджим, наджидати, відзначити, джміль, джерело.

ВПРАВА 11. Підкресліть слова, у яких буквосполучення дз, дж позначають два звуки.

Передзахідний, віджити, піджива, віджимання, відзолити, відзив, ходжу, народжується, відзнака, відзовись, переджнивний, надзвуковий, наддзюбати, піджива, відживаючий, джентльмен, дзбан, дзиж-чати, джунглі, дзюбнути, передзбиральний, віджнивувати, джміль, надзір, відживлення, оджилок, пе-редз'їздівський, опідзолувати, відзвук, віджим, піджак.

ВПРАВА 12. Випишіть слова з літерою ґ.

А(г,г)рус, бур(г,г)омістр, (г,г)еографія, (г,г)атунок, (г,Г)рузія, (г,г)удзик, сні(г,г)гур, (г,г)ектар, ву(г,г)ляр, (г,г)ратки, (г,г)удзь, (г,г)ромада, (г,г)ринджоли, (г,г)арувати, (г,г)рунт, (г,г)рудень, (г,г)уркіт, (г,г)амуз, (г,г)ума, (г,г)угенот, дзи(г,г)а, (г,Г)авана, (г,г)едзь, (г,г)роно, (г,г)ава, (г,г)одинник, (г,г)отель, па(г,г)ода, (г,г)ел(г,г)отіти, по(г,г)ром, (г,г)айка, (г,г)азда, (г,г)анок, (г,г)азета, об(г,г)рунтувати.

Аґрус, _____

ПРОКАЧАЙ МІЗКИ!

Орфоепія

Орфоепія (від гр. *orthos* — правильний і *epos* — мовлення)

— розділ мовознавства, який вивчає правила вимови звуків та наголошування слів.

Основні орфоепічні норми української мови

	Норма літературної вимови	Приклад
Голосні	ненаголошені [е], [и] вимовляються як [е ^н], [и ^н] (у будь-якій ненаголошеній позиції)	село [се ^н ло], тривога [три ^н вога], ходити [ходи ^н ти]
	ненаголошений о вимовляється як [о ^у] лише перед складом з наголошеним у або і	голубка [го ^у л ^у бка], поріг [по ^у р ^у г]
Приголосні	приголосні [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н], [дж] перед наступним м'яким або пом'якшеним пом'якшуються	радість [ра ^д іс ^т '], свято [с ^в а ^т о]
	дзвінкі приголосні в кінці складу перед глухими та в кінці слів не оглушуються, вимовляються дзвінко	книжка [кні ^ж ка], зуб [зуб]
	у словах <i>легко</i> , <i>возко</i> , <i>нігті</i> , <i>кігті</i> , <i>двогтю</i> та похідних відбувається оглушення [г]	[л ^е хко], [в ^о хко], [н ^і х ^т і], [к ^і х ^т і], [д ^о х ^т у]
	глухі приголосні перед дзвінками одзвінчуються, тобто вимовляються дзвінко	рюкзак [р ^у гзак], молитба [молод ^б а], екзамен [е ^н гза ^н ме ^н]
	губні приголосні [п], [б], [м], [в], [ф] та [р] в кінці слова і складу вимовляються твердо	голуб [го ^л уб], насип [на ^с ип], сім [с ^і м], верф [верф], лікар [л ^і кар], Харків [Ха ^р к ^і в]
	шиплячі приголосні [ж], [ч], [ш], [дж] вимовляються твердо: пом'якшено вони вимовляються перед і та у випадку подовження перед і, я, ю, є:	ніч [п ^і ч], їж [йіж], ніч [н ^і ч] шість [ш ^і с ^т '], чітко [ч ^і тко]; збіжжя [зб ^і ж ^і :а], піччю [п ^і ч ^і :у]
	у кінці складу і слова в вимовляється як [ў]	правда [пра ^ў да], казав [каза ^ў]
	звуки [дж], [дж], [дж'] вимовляються зливо	джем [джем], дзиґа [дзіґа], дзьоб [дз'об]

Особливості вимови деяких груп приголосних

Пишемо	Вимовляємо	Приклад
-тсья	[ц':а]	сміється [с'м'ійєц':а]
-шся	[с':а]	свариться [сва ^р и ^с :а]
-жці	[з'ц'і]	ложці [л ^о з'ц'і]
-шці	[с'ц'і]	покришці [покр ^і с'ц'і]
-чці	[ц':і]	дочці [доц':і]
-тч-	[ч:]	Вітчизна [в'іч:ізна], отче [о ^ч :е ^н]
-тці	[ц':]	(у) болітці [бол'іц':і]
зж-	[ж:]	зжати [ж:а ^т и ^н]

ПРОКАЧАЙ МІЗКИ!

Спрощення в групах приголосних

Іноді при словотворенні або словозміні виникає складний для вимови збіг кількох приголосних звуків. Тоді один зі звуків випадає, і вимова стає легшою, а мовлення — милозвучним. Таке явище називають **спрощенням**.

1. У ВИМОВІ та НА ПИСЬМІ відбувається спрощення в групах приголосних:	
-ж(д)н-, -з(д)н-, -с(т)н-, -с(т)л-	
У групах приголосних -ж(д)н-, -з(д)н-, -стл-, -стн- випадають д і т :	<i>тиждень – тижня – тижневий; виїзд – виїзний, проїзд – проїзний; лестощі – улесливий, щастя – щасливий; вість – вісник, користь – корисний, честь – чесний, якість – якісний.</i>
Але в словах <i>зап'ястний, кістлявий, пестливий, хвастливий, хвастнути, хворостняк, шістнадцять</i> літера т зберігається.	
-з(к)н-, -с(к)н-	
У групах приголосних -зкн-, -скн- випадає к при творенні дієслів із суфіксом -ну- :	<i>бризк – бризнути, брязк – брязнути, блиск – блиснути, писк – писнути, плюск – плюснути, тріск – тріснути.</i>
Винятки: <i>виск – вискнути, риск – рискнути;</i> а також <i>випуск – випускний, пропуск – пропускний, тоскно, скнара, скніти.</i>	
-с(л)н-, -р(д)ц-	
У групі приголосних -слн- і -рдц- випадають л і д :	<i>масло – масний, мисль – умисний, навмисне; ремесло – ремісник; серденько – серце.</i>
2. Лише У ВИМОВІ відбувається спрощення:	
а) у групах приголосних -стц-, -стч- :	<i>невістка – невістці [не'в'іс'ц'і], невістчин [не'в'ішч'єн]; артистка – артистці [артіс'ц'і];</i>
б) у групах приголосних -стськ-, -нтськ-, -нтств- :	<i>аванпост – аванпостний, баласт – баластний, компост – компостний, контраст – контрастний, форпост – форпостний.</i>

ЧАС ВПРЯВЛЯТИСЬ!

ВПРАВА 18. Від поданих іменників утворіть прикметники і вимовте їх згідно з правилами орфоепії. Слова запишіть парами. Винятки підкресліть.

Якість, швидкість, пропуск, уста, тиждень, честь, проїзд, совість, заздрість, масло, пристрасть, щастя, ненависть, вартість, контраст, аванпост, баласт, доблесть, зап'ястя, випуск, захист, кількість.

Якість — якісний, _____

ВПРАВА 19. Якщо потрібно, вставте в подані слова пропущені букви. Поясніть правопис.

Чес_но, бряз_нути, зап'яс_ний, кіс_лявий, піз_но, ус_ний, балас_ний, наміс_ник, капос_ний, учас_ник, фашис_ський, тиж_невий, сер_цевий, масн_ий, щас_ливий, якіс_ний, почес_ний, студентс_во, улес_ливий, ціліс_ний, хвас_ливий, рідкіс_ний, компос_ний, буревіс_ник, виїз_ний, випус_ний, щас_ливий, хворос_няк, пес_ливий, плюс_нути, реміс_ник, тріс_нути, шіс_надцять, зловіс_но, бриз_нути, заздріс_ний, аген_ство.

ВПРАВА 20. Від поданих слів утворіть прикметники. Затранскрибуйте утворені слова. Де відбувається спрощення: у вимові чи на письмі?

Студент, фашист, лейтенант, курсант, конкурсант, агент, турист, гігант, дилетант.

Студент — студентський [студе́н'с'ки́й], _____

ФІТНЕС ДЛЯ МОЗКУ

А ЯК НА ЗНО?¹

91. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка

- А блис..нути, улес..ливий, очис..ний, реміс..ник
Б тиж..невий, хрус..нути, балас..ний, провіс..ник
В доблес..ний, якіс..ний, заздріс..но, випус..ний
Г безшелес..но, гіган..ський, виїз..ний, облас..ний

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐

92. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка

- А сер..цевий, проїз..ний, аген..ський
Б артис..ці, захис..ний, безчес..ний
В пес..ливий, пристрас..ний, буревіс..ник
Г тиж..невий, шіс..надцять, швидкіс..ний
Д радіс..ний, перехрес..ний, заздріс..ний

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

93. Правильно написано всі слова в рядку

- А рідкісний, ненависний, захистний
Б форпостний, пісний, кількісний
В шістсот, кістлявий, студентський
Г улесливий, цілістний, шелеснути
Д тріснути, тижневик, контрастний

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

94. НЕ потрібна жодна буква на місці пропуску в усіх словах рядка

- А ціліс..ність, балас..ний, проїз..ний
Б жаліс..ний, свис..нути, контрас..ний
В блис..нути, тиж..невик, капус..няк
Г форпос..ний, ненавис..ний, віс..ник

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐

¹ Тести ЗНО подано за сайтом <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html>.

ПРОКАЧАЙ МІЗКИ!

Правила вживання апострофа

Апостроф — надрядковий графічний знак в українському письмі, що не позначає жодного звука, а вживається для передачі роздільної вимови твердих приголосних перед наступними **я, ю, є, ї**, що позначають два звуки: [йа], [йю], [йе], [йї].

Апостроф пишемо:	Апостроф не пишемо:
1) після губних приголосних (б, п, в, м, ф) перед я, ю, є, ї : <i>б'ю, п'ять, п'є, в'язи, у здоров'ї, м'ясо, рум'яний, тім'я, В'ячеслав, Стеф'юк</i>	1) коли перед губним звуком є приголосний (крім р), який належить до кореня: <i>дзвякнути, мавпячий, свято, тьманий, цвях</i> ; але : <i>арф'яр, верб'я, торф'яний, черв'як</i> Примітка : коли такий приголосний належить до префікса, то апостроф пишеться, як і в тих же словах без префікса: <i>зв'язок, підв'язати, розм'яшати, сп'яніти</i>
2) після р у кінці складу: <i>бур'ян, міжгір'я, пір'я, матір'ю, кур'єр, на подвір'ї</i>	2) коли ря, рю, ре означають сполучення м'якого р із наступними а, у, є : <i>буряк, буряний, крякати, рябий, ряд, крюк, Рєпін</i>
3) після префіксів та першої частини складних слів, що закінчуються на твердий приголосний: <i>без'язикий, від'їзд, з'єднаний, з'їхати, з'явитися, об'єм, під'їхати, роз'юшати, роз'яснити, дит'ясла, пан'європейський</i> тощо	3) після префіксів із кінцевим приголосним перед наступними ї, е, а, о, у апостроф не пишеться: <i>безіменний, загітувати, зекономити, зокрема, зуміти</i>
4) після к у словах Лук'ян і похідних від нього: <i>Лук'яненко, Лук'янчук, Лук'янчик, Лук'янівка</i> тощо	
У словах іншомовного походження:	
1) після приголосних б, п, в, м, ф, г, к, х, ж, ч, ш, р перед я, ю, є, ї : <i>б'єф, комп'ютер, п'єдестал, інтерв'ю, прем'єр, к'янті, миш'як, кар'єра; П'ємонт, Рив'єра, Барб'є, Б'єрсон, Б'юкенен, Женев'єва, Ф'єзоле, Фур'є</i>	1) перед йо : <i>курйоз, серйозний</i>
2) після кінцевого приголосного префікса: <i>ад'юнкт, ад'ютант, ін'єкція, кон'юнктура</i>	2) коли я, ю позначають пом'якшення попереднього приголосного перед а, у : <i>бязь, бюджет, бюро, пюнітр, мюрид, фюзеляж, кювет, рюкзац, рюш; Барбюс, Бюффон, Вюртемберг, Мюллер, Гюго, Кюв'є, Рюдберг</i>
3) після скороченої французької частки Д, д та ірландської частки О у прізвищах: <i>Д'Аламбер, д'Артаньян, Жанна д'Арк, О'Коннері, О'Лірі</i>	

ЧАС ВПРАВЛЯТИСЬ!

ВПРАВА 43. У подані слова вставте, де потрібно, апостроф. Поясніть правопис.

Черв_як, м_ята, миш_як, Григор_єв, узгір_я, бар_єр, об_єкт, Св_ятослав, В_єтнам, хутор_янин, торф_яний, дит_ясла, під_юджувати, дріб_язковий, Лук_ян, мавп_ячий, Д_юма, слов_яни, рутв_яний, без_язикий, р_яд, бур_як, кур_єр, К_юрі, п_єдестал, комп_ютер, б_юрократ, кур_єр, ін_єкція, зів_ялий.

ВПРАВА 44. У подані іншомовні слова вставте, де потрібно апостроф. Поясніть правопис.

Італійське місто П_яченца, абатство Жюм_єж у Франції, місто Хедеб_ю у Данії, Дар_яльська ущелина, письменники Анрі Барб_юс та Маріо П_юзо, астроном Юрбен Ле Верр_є, винахідники кінематографа брати Люм_єр, річка Сирдар_я, французька Рів_єра, англійський актор Лоуренс Олів_є, німецький художник Альбрехт Д_юрер.

ВПРАВА 45. Прочитайте речення. Замість пропуску вставте, де потрібно, апостроф.

1. Фортеп_яно лилися тут звуки, хворі пальці дитини повідали радощі й муки (Л. Забашта).
2. «Божественна комедія» Данте Аліг_ері — перший твір, написаний живою народною італійською мовою (З підруч.).
3. Листки із нотами з п_юпітра в чужі галактики несе (О. Слоньовська).
4. Драматичний образ Шевченка останніх років заслоняла кон_юнктурна маячня про його нібито політичну діяльність (Є. Сверстюк).
5. Кореспонденти прагнуть інтерв_ю (Л. Костенко).
6. Мухомор стоїть у кап_юшоні, тут у лісі знає він про все (М. Гурець).
7. Роль Скарлетт О_Хара у кінофільмі «Віднесені вітром» — одна з улюблених ролей відомої актриси Вів_ен Лі (З журн.).
8. В бійниці небо стало темно-синім, не стало вже червоного віночка на голові малої Жанни Д_Арк, а ми співали (Леся Українка).

ВПРАВА 46. Вставте замість пропуску апостроф або знак м'якшення.

Компан_йон, дистиб_ютор, кон_юктивіт, В_етнам, Робесп_ер, сен_йор, мес_е, інтерв_ю, вол_ер, квартир_ер, еспан_йолка, ад_ютант, ал_янс, квінтил_йон, Мол_ер, Ам_ен, мантил_я, ател_е, прес-пап_е, лос_йон, об_ект, грил_яж, кабал_еро, кутюр_е, курт_е, кал_ян, сек_юриті, Рив_ера, барел_еф, б_еф, ескадрил_я, вар_ете, гіл_йотина, тер_ер.

ФІТНЕС ДЛЯ МОЗКУ

А ЯК НА ЗНО?¹

186. Апостроф слід писати на місці обох пропусків рядка

А рел..еф міжгір..я
Б з..їсти м..ясо
В присв..ятити сім..ї
Г сер..йозний об..ект
Д люб..язна конс..ержка

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

187. Апостроф слід писати на місці обох пропусків у рядку

А велике сузір..я, роз..ятрена рана
Б очікувана прем..ера, духм..яна страва
В гарне ім..я, швидкий пор..ятунок
Г досвідчений різьб..яр, високий бур..ян
Д жадане перемир..я, моркв..яний сік

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

188. Апостроф на місці пропуску слід писати в усіх словах рядка

А черв..ячок, в..юнкій, р..юмсати
Б без..іменний, п..еса, з..єднаний
В пір..їнка, трав..янистий, зів..янути
Г міл..ярд, жнив..яний, пред..явник
Д посьв..ята, м..ятний, рутв..яний

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

189. Апостроф пишеться в усіх словах рядка

А відв..язати, п..юре, Лук..яненко, м..ята
Б верф..ю, транс..європейський, кон..юнктура, дзв..якати
В к..юрі, інтерв..ю, відіб..ється, з..явитися
Г тім..я, від..їжджати, возз..єднання, ін..екція
Д М..юнхен, під..юджувати, верб..я, подвір..я

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐
Д ☐

190. Позначте рядок, у якому в усіх словах пишемо апостроф.

А зів..ялий, горохв..яник, зарум..янитися, дріб..язковий
Б вольтер..янець, мін..юст, відв..язати, круп..яний
В в..юнкій, духм..яний, торф..яний, підв..язати
Г невід..ємний, розм..якнути, медв..яний, від..їжджати

А ☐
Б ☐
В ☐
Г ☐

¹ Тести ЗНО подано за сайтом <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html>.

ПРОКАЧАЙ МІЗКИ!

Правила вживання м'якого знака

Знак м'якшення **Ь** позначає м'якість приголосних звуків.

Ь пишеться:	Ь не пишеться:
1) після м'яких д, т, з, с, дз, ц, л, н у кінці слова та складу: <i>вісь, гедзь, кінь, наморозь, палець, близько, восьмий, ганьба, Грицько, дядько</i>	1) після р у кінці складу або слова: <i>вірте, кобзар, лікар, перевір, секретар, тепер, школяр, Харків (але: Максим Горький)</i>
2) після м'яких приголосних у середині складу перед о : <i>дьоготь, дзьоб, льон, сьомий, трьох, тьохкати</i>	2) після н перед ж, ч, ш, щ та перед суфіксами -ств(о), -ськ(ий) : <i>інший, кінчик, менший, Уманицина; волинський, освітянський; селянство. Але: бриньчати, доньчин, няньчин, няньчити</i> тощо, бо у твірних іменниках між приголосними виступає ь : <i>бренькіт, донька, нянька</i>
3) у словах на -зький, -ський, -цький; -зькість, -ськість, -цькість; -зько, -сько, -цько; -зькому, -ському, -цькому; -зьки, -ськи, -цьки : <i>близький, вузький, волинський, донецький; близькість, людськість; близько, військо, багацько; по-французькому (по-французьки), по-українському (по-українськи), по-німецькому (по-німецьки).</i> Примітка. У словах <i>базкий, боязкий, в'язкий, дерзкий, жаский, ковзкий, плаский (плоский), порський, різкий</i> і похідних утвореннях: <i>боязкість, в'язкість, баско, різко</i> тощо знак м'якшення не пишеться, оскільки тут з, с разом із к не творять суфіксів -зк-, -ск-	3) після м'яких приголосних, крім л , якщо за ними йдуть інші м'які приголосні: <i>вінця, кінцівка, користю, ланцюжок, радість, світ, свято, слід, сміх, сніг, сніп, сьогодні, танцювати, щастя</i> ; але: <i>різбяр (і різбар), тьмянний</i> і похідні Примітка. Коли ь уживається у формі Н. в. іменника, то він зберігається і в усіх інших відмінках; коли ж у Н. в. його нема, то і в інших відмінках він не пишеться: <i>Галька — Гальці, дівчинонька — дівчиноньці, письмо — на письмі, редька — редьці</i> ; але: <i>галка — галці, сторінка — сторінці, пасмо — у пасмі</i>
4) у словах на -енька, -енько, -онька, -онько; -енький, -есенький, -ісінський, -юсінський : <i>рученька, батенько, голівонька, соколонько; гарненький, малесенький, свіжісінський, тонюсінський</i>	4) після л в іменникових суфіксах -алн(о), -илн(о) : <i>держално, пужално</i> та ін.; але в зменшених формах ь пишеться: <i>держальце, кружальце</i> тощо
5) після м'якого л перед наступним приголосним: <i>їдальня, кільки, ковальський, пальці, рибальство, сільський, спільник.</i> Примітка. Не ставиться м'який знак після л у групах -лц-, -лч- , коли вони походять із -лк- : <i>балка — балці, галка — галці, галчення, монголка — монгольці, рибалка — рибалці, рибалчин; але: Галька — Гальці, Гальчин</i>	5) між подовженими м'якими приголосними: <i>збіжжя, колосся, мотуззя, гілляка, життя, каміння, ллещи, приладдя, сіллю</i>
6) у родовому відмінку множини іменників жіночого роду м'якої групи І відміни й середнього роду на -нн(я), -ц(е) II відміни: <i>друкарень, їдалень, крамниць, матриць, пісень, робітниць, стаєнь; бажань, знань, кілець, місць, сердець</i>	6) після д, н, т перед суфіксами -ченк(о), -чук, -чишин : <i>безбатченко, Панченко, Федченко; Радчук, Степанчук; Гринчишин, Федчишин</i> ; але після л пишеться ь : <i>Михальченко, Михальчук</i>
7) у дієслівних формах дійсного та наказового способу: <i>будить, будять, здається, косить, косять, коситься, робить, роблять, робиться, ходить, ходять; будь, будьте, винось, виносьте, виносься, кинь, киньте, стань, станьте</i>	7) після ц у кінці слів — іменників чоловічого роду іншомовного походження: <i>Галац, кварц, палац, паяц, Суец, шприц</i> , а також у деяких вигуках: <i>бац, буц, гоц, клац</i>

після приголосних д, т, з, с, л, н:

а) перед **я, ю, є, ї, йо**: *адью, кондотьєр, конферансьє, ательє, Марсельєза, мільярд, бульйон, віньєтка, каньйон; Кордильєри, Севілья, Готьє, Лавуазьє, Мольтєр, Ньютон, Рєньє, Віньї*;

б) відповідно до вимови після л перед приголосним: *альбатрос, фільм; Дельфи, Нельсон*; але: *залл, катафалк* і т. ін.;

в) відповідно до вимови в кінці слів: *магістраль, Базель, Булонь, Рафаель*; але: *бал, метал, рулон, шприц; Галац, Суец* та ін.

перед **я, ю**, коли вони позначають сполучення пом'якшеного приголосного з **а, у**: *мадар, малярія; дюна, ілюзія, нюанс, тюль; Аляска, Дюма*

ЧАС ВПРАВЛЯТИСЬ!

ВПРАВА 40. Вставте, де потрібно, знак м'якшення. Поясніть його вживання.

Бат_ківщина, шампін_йон, т_мянний, Пан_чишин, бояз_кіс_т_, Уман_щина, (у) _ці, бал_зам, видел_ці, власниц_кий, нен_чин, змен_шити, вартіс_т_, бояз_кий, ма_чин, Покал_чишин, змен_шити, Гуцул_щина, уман_ський, війс_ко, Михал_чук, у каз_ці, пен_, століт_, піс_ня, черкас_кий, вол_єр, ал_бінос, свіжісін_кий, пан_ство, куз_ня, і_чин, кринич_ці.

ВПРАВА 41. Від поданих іменників утворіть форму Д. в. або М. в. одн. Поясніть вживання або невживання знака м'якшення.

Галка, монголка, футболка, Жмеринка, тарілка, вишенька, донька, хатинка, редька, вівсянка, унька, перепілка, ненька, сопілка, яблунька, Оксанка, гуцулка.

ВПРАВА 42. Вставте, де потрібно, знак м'якшення або апостроф. Поясніть написання.

І. Авін_йон, н_юанс, фл_юс, сен_йор, дуен_я, д_юйм, куліс_є, фл_югер, модел_єр, рдил_єри, С_єрра-Невада, с_южет, Н_ютон, Гот_є, бутон_єрка, т_юрбан, ател_є, і_юліт, пен_юар, горел_єф, бл_юз, кан_йон, бел_єтаж, порт_є, нат_ютморт, дос_є, кон_єранс_є, с_юїта, Люс_єн, Жул_єн, Лавуаз_є, фл_югер, Пхєн_ян, В'єнт_ян, біл_ярд, од_юк, компан_йон, монпанс_є, камуфл_яж, камарил_я, с_юрприз, ескадрил_я.

ІІ. Кардинал Рішел_є, драматург Мол_єр, композитор Йоганн Себаст_ян Бах, сонети _яма Шекспіра, романи Еміля Зол_я, художник Г_юстав Доре, театр Бергон_є, кіноактори на Ман_яні та Жєрар Депард_є, письменник Джєзєф Рєд_ярд Кіплінг, художник Амадео Мо_яні, співачка Монсеррат Кабал_є.

181. М'який знак на місці крапок НЕ ПОТРІБНО писати в усіх словах рядка

- А багрянец..., чіткіст..., п'ят..десят..
Б вагаєш..ся, скрин..ці, ослін..чик
В хустин..ці, тіт..чин, хар..ків'янин
Г русал..чин, питаєш..., нен..чин
Д радіст..ю, лан..цюг, різ..бяр

А	☐
Б	☐
В	☐
Г	☐
Д	☐

182. М'який знак на місці пропуску НЕ ПОТРІБНО писати в усіх словах рядка

- А лял..чин, піс..ня, щас..тя
Б совіс..тю, близ..ко, американ..ський
В ковз..кий, тан..цювати, камін..чик
Г познач..мо, кин..мо, ріж..мо
Д л..лється, секретар.., пол..ський

А	☐
Б	☐
В	☐
Г	☐
Д	☐

183. Неправильно написано слово в рядку

- А колодязні, потьмянілий, невістці, склянці
Б тоньший, дамаський, боязнь, міський
В робиться, неньці, сниться, радість
Г ескадрилья, ідальня, стільчик, синього
Д дівчинці, камінчик, у колиці, Степанчук

А	☐
Б	☐
В	☐
Г	☐
Д	☐

184. М'який знак на місці пропуску потрібно писати в обох словах рядка

- А русал..чин Великден..
Б близ..ке майбут..не
В у нен..чиній хустин..ці
Г поділ..ський л..он

А	☐
Б	☐
В	☐
Г	☐

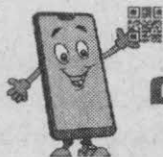
185. Прочитайте речення.

Озброєні, готові кожної миті рушити у війс(1)ковий похід, упродовж довгих віків ус(2)миряли такі самі войовничі й невгамовні татаре(3)кі орди чи легке турец(4)ке війс(5)ко (Г. Колісник).

М'який знак слід писати на місці всіх цифр, ОКРІМ

- А 1 Б 2 В 3 Г 4 Д 5

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

ОНЛАЙН-КОНТРОЛЬ

Тести <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html>

4^й який знак пишеться

Після АТЗСІЛНДЗ у кінці слова, складу

поліакшення (віль-ний, мінь)

який вимовляється

винови

2 слова

складів стільки, скільки голівних

суф -ЗЬК-, -ЦЬК-, СЬК (вірменський, французький)

зменшув. ласкат. суф)

нестлихих суф ОНЬК ЕНЬК ЕСЕНЬК ІСІНЬК

ЮСІНЬК

(малюсінський, чорненський, голова-голівенька)

буквосполученні БО, що пишеться в єдині складу (АБОГОТЬ, ЛЬОН [Л'ОН'А])

вказує на дію

в рус. яз. це Ё

в ієрархії НА ТЬ, ТЬСЯ - заміни м'який.

(ушитається, рухається, сподівається)

буквосполученнях ЛЬУ, ЛЬУ, НЬУ, НЬУ, СЬУ, СЬУ

лише позначають із ЛЬК, НЬК, СЬК. Галька

Ненюка

Васька

В словах Галька

Гальчина сидиця

м'яка видмова, підпадає в ієрархії у спількореневих словах

Гальці шось подарувати

но Галка-птаха Галці

Галцине крило

Після Л перед наступним м'яким приголосним

(ь, во, і, а, ю) або перед

СЬК, СТВО

ігальня

(ігальня сівальня)

Уральський

Рибальство

Братерство

не підходить

Урок 4 (ч. 1)

Графика:

Гіркий (горкий)

Астраханський

Селянський - не А

Різьбяр - різьба

Камінь (з пункту)

Каміньчик (буквопис НЗ)
4 пункт X

Менший (4 пункт X)

Наніжати (Неніжа)
6 пункт-в

Економічний (3 пункт-X)
Різн. 2Н, 2М, 2Н

① Поставте, де треба, м'який знак

Гір...кий, Гор...кий, астрахан...кий, селян...кий,
різ...бяр, камін..., камін...чик, мен...ший, нян...чити,
економіч...ний, паял...ник, павіл...йон, бул...йон,
мил...йон, читал...ня, у борот...бі, на приз...бі,
велетен...кий, брин...чати.

ПОДАНІ СЛОВА ПЕРЕКЛАДІТЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ТА
ЗАПИШІТЬ

② ТОНЬШЕ, МЕНЬШЕ, УМЕНЬШАТЬ, КОПЧИК, БАРАБАНИШК, ДЕНЩИК.

СОВЕТСКИЙ, КРЕСТЬЯНСКИЙ, КРЕСТЬЯНСТВО, КАЗАНСКИЙ, СИБИРСКИЙ.

③ Стень, голубь, секретарь, руль, конец, молотьба, слесарь,
токарь, букварь, редька, ночь, верфи, сядьте, медведь,
воробей, режь, ешь, любовь.

Запишіть слова у дві колонки:
у які вставляємо «ь»,
у які не треба вставляти «ь»

④ Натал...ці, у таріл...ці, гал...ці, вшучен...ці, снігурон...ці,
стеблін...ці, соніл...ці, пен...ці, авос...ці, жмен...ці,
колис...ці, Вас...ці.

М'який знак НЕ пишеться

Буквальна зона (отримати)

- 1 Після губних Б, П, В, М, Ф у кінці слова, та у кінці складу [Стен, Дріб] Кров [по вул. Генд.]
- 2 Після твердого Р у кінці слова, та складу [Кобзар, Секретар, Сибір]
- 3 Після шиплячих Ж, Ч, Ш, Ц [Ріж, Сумиш, Ріж]
- 4 У буквосполученнях НЖ, НЗ, НШ, НЦ [інтер, інний, візати]
- 5 Після НТ перед СЪХ, СТВО [Сарків, М.Торський, селянський, майбутнє]

Практика: [Поставте, де треба, м'який знак]

Діркий - після тверд. Р X І пункт - після твердого Р

Торський - словник

Астраханський - 5 пункт X - це не А

Селянський - 5 пункт X

Рідобер - словник та 1 пункт.

Камінь - 1 пункт - б (Де ти з'їси) - виняток м'яко

Камінь - 4 пункт X (ж, ш, ц) звуки → Як зуси, так і пишеться

Менішій - 4 пункт X

Менішій - 4 пункт X (чи 1 пункт б?) так пишеться

Економічний - 3 пункт X, після тити ж, з.

Павловський - 4 пункт б (після А, перед м'якими приголосними)

Павловський - 1 п-б" (Де ти з'їси)

Павловський - ? 4 п-б" 60 - ? 1 п Де ти з'їси

Павловський - ? - 4 п-б" Де ти з'їси

Мінський - 4 п-б" Де ти з'їси

Чугайнський - 3 п-б" (після А перед м'якими приголосними)

У Бородинський - 4 п-б" (Де ти з'їси, 2 пункт)

На прибу́ді (1 пункт, 6 - Де ти з'їси)
 Велетенський (5 пункт X)
 + Тримизати (4 пункт X)
 Тримизати - Словни

II

Тонше - тинше тонше
 Меньше - мише менше
 Уменьшать - умишати зменшувати
 Кончик - кончик Кінчик
 Барабанище - барабанчик
 Демище - динчик демище
 Советский - совіський родецький
 Крестьянский - крест'яцький-селяцький
 Крестьянство - крест'янство-селяцтво
 Казанский - Казанський (Казань) ^{Рези}
 Сибирский - Сибірський (Сибирь-она моя ^{Рези}
 вимовляється Сибір-м.р. ^{Укр.з}

Радзун-
 соверу

Подати слова перекладати

Виробство

Стень - Стен > дит. оз
 Дуб - Діт

Бага-

Стень - Стен (БП, В, М, П)

Виробство
 совер

Толуб - толуб

Секретарь - секретар

Руч - кермо

Конец - кінець - ці м.нн.

Молотба - молотба - ці м.нн

Слесарь - слюсар - після вардуба Р.

Токар - токар - після р. Р

Буйварь - буйварь

Редька - редька - ці м.нн

Нозь - ніз (після мене 211.2 X)

займа - пишеться
застосовує - пишеться
всіх пишуться

М'який знак у іноземних словах в Пишемо

- 1 Після В, Т, З, С, Ч, Л, Н перед Ательє, порт'єри, Брандівер, конфе-рансьє, Білверд, медальйон, Ньютон. Але: мадер, резюме, нюанс, ілюзія, Нюрнберг.
- 2 Відповідно до вимови після Л перед приголосними Фільм, балозам, асфальт, Нельсон. Але: зам.
- 3 Відповідно до м'якої ви-мови наприкінці слів. ^{Де ти зі сніги} Майстраї, ферте, Барсен, Булань. Але: меморіал, рулон, шпирис, Сусь.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! іноземні слова

ПРАВОПИС СЛІВ: різбяр, тмачини, канцлери, бринзати, жєнємєнь, Манюку-ріа. Як відповідно до вимови, так пишуться іноземні слова, так і наголос передого звуку.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

В українських власних назвах (прізвищах) м'який знак перед Л не ставиться:

Дегенко, Касєненко, Уладєнко, Третєх, оскільки - дак, Косєн, Уладєн (по рос.: Дєдинов, Уладєнов, Касєєнов, Третєєнов)

Якщо вимовляється в пишемо, якщо ні, не пишеться

Дод. 4 (у наголосі)

В Васьми (Васьки)

Германузи (Герман)

грамота Мускаризи

Уманузи (Уман)

Наг Россо (Наг Россо)

Г Мисхот (Мисхот)

Белетевский

П 2 помилки Таморозу (Таморозу)

Окривсе

То-французки

Д 3 негардо

Титонизи (Титонизи)

грамота Тосуба (Тосуба)

Теребигре

Десепиз

Е Токити

Тодзики (Тодзики)

грамота На сторипи (На сторипи)

Минергер

Визмута

Д/З (Домашне завдання):

с 3 - 4-й завдання

с 4 крім 1, 2, 3, 4

60 - пом'якшення попереднього приголосного, (вимова плавна):

→ Льон
є'

ЙО - роздільна вимова

→ Йог
Бульйон
район
зіомка

Завд 22. М'який знак треба писати в усіх словах у рядку:

А. Тохкати

шістдесятьох

серйозний

синьот

М'який знак треба писати в усіх словах у рядку:

А т.охкати, шістдесять.ох, сер.даній, гніл.ого

Б л.отчик, дани.от, брати.ого, самоти.ого

В бад.орій, згор.еваний, район, л.он

Г под.дані, вир.овка, ску.оважений, гр.ох

Б. Лотзи

давнот

братнот

саматнот - ??

В. Загорний

згорюваний (онезагарений)

район

льон

Г. Толстовий

вирювка

скуповджений (вдохтажений)

трьох

Завд 23. М'який знак треба писати в усіх словах у рядку:

23 М'який знак треба писати в усіх словах у рядку:

А у вс.ому, дз.обин, Ковал.он, малорети

Б на л.оту, сл.омий, зна.омий, Корол.он

В л.огот, чотир.ох, д.одоний, кол.ороний

Г пізн.ой, Слов.он, у н.ого, слогади

Урок 4 (ч. 1)

АПОСТРОФ пишеться перед я, ю, є, і

Після зубних Б П В М Ф (м'ята, н'ять)

Після твердого Р (порів'я, матір'ю)

Після префіксів, що закінчуються на приго-

лосний та після першої застипи складного

слова, що закінчується на приголосний

(в'ї'зя, зотирбо'ярусний)

слові Лук'ян та похідних від нього словах.

АПОСТРОФ не ставиться перед настипними

і, є, а, о, у: безіменний, безініціативний,

зеконотити, зорати, золітувати, змінити.

що

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

Пів'яника, Пів'япельсина, Пів-єбрати

[Пов'ї'ра] [В'явно]

-Тверд Р

-М'який Р'

Не ставиться АПОСТРОФ. ^{гол!} крок вліво

Після зубного приголосного, коли перед

ним стоїть приголосний /крім Р/, що

належить до кореня слова: крок вліво

зв'янути, зв'як (зв'язь)

корк'яний, мав'язий

(істинний приклад, крім Р)

АЛЕ: черв'як, верв'ю, верв'я

якщо такий приголосний належить до

префікса то апостроф пишеться, як і в тих

словах без префікса: підв'язати,

зв'язок, зв'язити, розв'язати, розв'язкий,

передзв'язівський (передзв'язок)

Дрок. Ч (у надра)

